

OPINIE SEPARATĂ,

expusă pe baza articolelor 27 alin. (5) din Legea cu privire la Curtea Constituțională nr. 317 din 13 decembrie 1994 și 67 din Codul jurisdicției constituționale nr. 502 din 16 iunie 1995

Obiecțiile referitoare la Hotărârea Curții Constituționale nr. 21 din 6 decembrie 2022 vizează partea în care (i) este declarată admisibilă parțial sesizarea nr. 274a/2021 și cea în care (ii) este recunoscut constituțional articolul 12 alin. (15) din Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în măsura în care ajustarea anuală a mărimii valorii de referință de salarizare a judecătorilor și a membrilor Consiliului Superior al Magistraturii este obligatorie și se bazează cel puțin pe rata inflației medii anuale la data adoptării Legii bugetului de stat pentru anul următor.

1. Referitor la primul aspect, consider că sesizarea nr. 274a/2021 n-a trecut testul admisibilității și urma să fie declarată inadmisibilă integral din următoarele considerente. Obiectul sesizării nr. 274a/2021, așa cum a fost formulat de autorul acesteia, l-a constituit *Legea nr. 270 din 23 noiembrie 2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar, în partea în care a abrogat Legea nr. 328/2013*. Acest fapt este stipulat în articolul 30 alin. (4) din Legea contestată, potrivit căruia la data intrării în vigoare a Legii nr. 270/2018 se abrogă, între altele, Legea nr. 328/2013 privind salarizarea judecătorilor și procurorilor.

2. Este adevărat că unii judecători și o asociație profesională a judecătorilor au formulat o opinie *amicus curiae* la sesizarea nr. 274a/2021, iar unii judecători (non-membri ai CSM) chiar au participat la ședința publică a Curții Constituționale din 6 decembrie 2022 pentru a reprezenta interesele legitime ale autorului sesizării. În aceste opinii, au fost prezentate argumente suplimentare referitoare la mecanismul de calcul al salariului judecătorilor reglementat de Legea nr. 270/2018. Fără a analiza dacă mandatul de judecător este sau nu compatibil cu prestarea serviciilor de avocatură în timpul orelor de muncă, voi menționa doar că o opinie *amicus curiae* nu echivalează și nu substituie o sesizare. În acest caz, sesizarea nr. 274a/2021 a fost depusă de Consiliul Superior al Magistraturii (în continuare – CSM), care, fiind un organ colegial, în acest sens adoptă o hotărâre. În cazul în care CSM dorește să modifice obiectul sesizării, de asemenea, o face prin hotărâre. Prin urmare, obiectul sesizării CSM nu a putut fi modificat unipersonal de un judecător (non-membru al CSM), care, printr-o dispoziție a președintelui CSM, a fost desemnat să reprezinte interesele legale ale CSM, fără a concretiza care sunt acestea. Așadar, obiectul sesizării în discuție rămâne a fi cel menționat în Hotărârile CSM nr. 209/21 și nr. 210/21 din 14 septembrie 2021 și susținut în ședință de reprezentantul său.

3. În motivarea sesizării, autorul acesteia, în principal, susține că, în partea în care abrogă Legea nr. 328/2013, prevederea contestată (i.e., articolul 30 alin. (4) din Legea nr. 270/2018) contravine articolelor 1 alin. (3), 6, 54 și 116 din Constituție, fără a fundamenta pretinsa contradicție a normei criticate cu prevederile constituționale enunțate.

4. Argumentul din sesizare care pretinde că norma contestată a condus la diminuarea cuantumului salariilor judecătorilor nu poate fi reținut, deoarece calculele prezentate de Guvern în opinia sa, inclusiv în ședința publică din 6 decembrie 2022, au demonstrat contrariul. Și anume, formula de calcul al salariului judecătorilor prevăzută de Legea nr. 270/2018, spre deosebire de cea prevăzută de Legea nr. 328/2013, a condus la majorarea salariului judecătorului.

5. Nu poate fi reținut nici argumentul care pretinde că la adoptarea Legii nr. 270/2018 privind sistemul unitar de salarizare în sectorul bugetar nu s-a ținut cont de restricțiile și exigențele impuse judecătorului prin statutul deținut.

6. Cu referire la aceste obiecții, menționez că Legea Supremă și reglementările internaționale relevante nu interzic modificarea prevederilor care reglementează mecanismul de determinare și modul de calculare a salariilor judecătorilor. Astfel, la stabilirea acestor reguli, statul dispune de o marjă largă de apreciere pentru reglementarea politicii sale sociale în conformitate cu standardele internaționale privind independenta sistemului judecătoresc, în ansamblu, și a judecătorilor, în particular.

7. Totodată, potrivit articolului 116 alin. (1) din Constituție, independența financiară a judecătorului reprezintă o componentă esențială a independenței puterii judecătorești de rând cu altele, *e.g.*, modul de recrutare a judecătorilor; durata mandatului: inamovibilitatea; colegialitatea; stabilirea unei indemnizații unice la demisie; libertatea de exprimare a judecătorilor și de formare a organizațiilor profesionale, menite să apere interesele lor profesionale; incompatibilitățile; interdicțiile; pregătirea continuă; motivarea hotărârilor; răspunderea judecătorilor s.a. Astfel, principiul independenței judecătorului nu poate fi legat exclusiv de cuantumul remunerației primite, deoarece există mai mulți factori care concurează în același timp și în grad diferit la realizarea independenței justiției și a magistraților și niciunul dintre aceștia nu trebuie nici nesocotit, nici absolutizat.

8. Având în vedere că remunerația judecătorilor reprezintă o compensație care ține cont atât de responsabilitățile profesiei de judecător, cât și de regimul strict al incompatibilităților stabilit prin Constituție și prin legi speciale, legislatorul, în Legea nr. 270/2018, a stabilit pentru judecători clase de salarizare cuprinse între 102 și 129 (din totalul de 130 de clase de salarizare) și o valoare de referință de 2500 lei și 2600 lei pentru judecătorii Curții Supreme de Justiție. Totodată, potrivit articolului 6 alineatele (1)-(3) din Legea nr. 270/2018, sistemul de clasificare și de evaluare a funcțiilor va fi reevaluat o dată la 5 ani. Niciunul din aceste componente (clasa de salarizare, valoarea de referință) n-au fost contestate de autorul sesizării.

9. Astfel, autorul sesizării nu a demonstrat în ce măsură prevederea contestată din Legea nr. 270/2018 a afectat drepturile salariale ale judecătorilor care să conducă la încălcarea independenței acestora. În situații similare, Curtea a declarat inadmisibile sesizările formulate de o asemenea manieră. De asemenea, în jurisprudența sa, Curtea a reținut că simpla trimitere la un text din Constituție, fără explicarea pretinsei neconformități cu acesta a prevederilor legale contestate, nu echivalează cu un argument. Dacă ar proceda la examinarea unei asemenea sesizări, ea s-ar substitui autorului acesteia în privința formulării unor critici de neconstituționalitate și ar efectua, de fapt, un control din oficiu (a se vedea DCC nr. 134 din 27 septembrie 2022, § 15 și jurisprudența citată acolo).

10. Referitor la al doilea aspect, voi reține că articolul 12 alin. (15) din Legea nr. 270/2018 stabilește o regulă generală, aplicabilă tuturor categoriilor de salariați, care are menirea, *inter alia*, de a echilibra salariul în funcție de inflație. Cu toate că inflația este un fenomen care afectează absolut toate categoriile de salariați, totuși, gradul de afectare este diferit și depinde de cuantumul salariului. Astfel, efectele inflației le vor resimți mai puternic cei care au salarii mai mici. Prin urmare, și măsurile statului în acest domeniu pot fi proporționale cu efectele inflației constatate pentru fiecare categorie de salariați în parte. Având în vedere clasa de salarizare și valoarea de referință stabilite judecătorilor prin Legea nr. 270/2018, din perspectiva efectelor inflației, judecătorii nu fac parte din cele mai vulnerabile categorii.

11. Așadar, în acest caz, potrivit exigențelor principiului egalității, legislatorul a evitat absolutizarea drepturilor unei anumite categorii socio-profesionale care ar conduce la creșterea beneficiilor acordate unui grup de salariați în raport cu alte grupe de salariați. Totuși, prin Hotărârea sa nr. 21 din 6 decembrie 2022 (punctul 2 din Dispozitiv), Curtea a introdus, în cazul judecătorilor, o excepție de la regula generală din articolul 12 alin. (15) din Legea nr. 270/2018.

Judecător al Curții Constituționale

Liuba ȘOVA

6 decembrie 2022